

Seks en dood

Negen verhalen, geschreven door Ruth San A Jong, over seks, dood, of de combinatie van seks en dood. Taboedoorbrekende verhalen die zeker stof kunnen doen opwaaien en tot discussie kunnen leiden. Eerst maar een beknopte inhoud van een aantal verhalen, opdat u een idee krijgt. Ruth San A Jong is oprichter van de Schrijversvakschool.

Baas Hugo uit het eerste, titelverhaal, zo'n fijne Surinaamse man, zoals we er allemaal wel één of meer kennen, heeft naast zijn binnenvrouw de nodige relaties buitenshuis. Baas Hugo sterft geheel onverwacht aan bijensteken. Een buitenechtelijke zoon komt de begrafenis verstoren, hetgeen leidt tot hilarische taferelen: de kist tuimelt, het gebit van de overledene schiet van zijn plaats.. Uiteindelijk komt baas Hugo toch nog te bestemder plaatse.

Het tweede verhaal wordt ons verteld door een meisje van acht, grotendeels in de taal van zo'n meisje. Zij treft, samen met haar zusje Rinia van vier, haar moeder dood aan. Zelfmoord, maar hoe die zelfmoord heeft plaatsgevonden blijft voor ons onduidelijk. Op pagina 19 is eerst sprake van een lichaam dat 'aan een ketting hing in de badkamer', en even verder op diezelfde bladzijde lezen we: 'Chloor had ze gedronken.' Geen halve maatregelen? In het verhaal komt een 'Elly' voor, waarvan in de verdere tekst onduidelijk blijft wie die Elly is. En waarom ze in het verhaal moet meespelen. Ik vraag me ook af of een kind van 8 jaar in de vijfde klas kan zitten.

Verhaal nummer drie vind ik het mooiste van de bundel. Rosa wordt tijdens de binnenlandse oorlog verkracht door een militair van het NL. Achteraf blijkt zij zwanger te zijn. In het begin van het verhaal haat ze de baby, wil ze de keel van de baby dichtknippen, maar haar broer met wie ze naar de stad gevlucht is, redt het kindje. Later gaat ze van haar dochttertje, Amilde, houden. Ze vindt werk bij een vriendelijke mevrouw. Die blijkt een dochter te hebben die sprekend op Amilde lijkt. 'De waarheid kroop over mijn rug naar mijn maag.....De verwekker van Amilde.'

In het vierde verhaal neemt een man wel heel rigoreuze maatregelen om in de nachtelijke uren niet meer lastig gevallen te worden door een overleden vriend, een man met een 'dubbelleven'. Dit dubbelleven wordt nergens in het verhaal aannemelijk gemaakt, maar we kunnen er wel uit opmerken dat het gaat om homo en hetero.

Ook de liefde van een 'dienes' voor haar vermoorde buurjongen Waidi, die ze beschouwde als haar eigen kind, wordt nergens invoelbaar. De dienes koopt in het CCS een boek van Josef Roelof voor een gulden, Noch het boek, noch de inhoud van het boek, komen verder in het verhaal voor. Raadselachtig. Even raadselachtig als het zinnetje: 'Ik had niet, nooit door het sleutelgat mogen piepen.(p 65) in datzelfde verhaal. Er wordt wel degelijk door een sleutelgat gepiept, maar dat gebeurt op pagina 21, drie verhalen eerder.

'Weten dat je gaat sterven, is lastig. Dood zijn niet', is een zin uit het verhaal 'Charles Louis'. Een man staat op het punt te sterven, wat gaat er door hem heen. Wel, dat staat aan het eind: 'Ik ben zachtjes gelukkig'.

Het verhaal 'Inferno' (lett. oord van helse verschrikkingen), het laatste van de negen verhalen, is aangrijpend in de woede van de schrijfster over het nodeloze leed dat psychiatrische patiënten in Suriname wordt aangedaan. Het verhaal zou verplichte kost moeten zijn op Covab!

San A Jong schrijft in eenvoudige taal en gebruikt meestal korte zinnen, kortom makkelijk leesbaar met hier en daar mooie beelden: 'Ze lag als een teer blaadje, ineengeschrompeld, half op haar zijde ...' (p.99 uit: 'Inferno') Hier weet de auteur wel de juiste emotionele toon te zetten. Ondanks het eenvoudig taalgebruik zijn sommige verhalen niet makkelijk te volgen. De schrijfster presenteert haar vertellingen soms als puzzelstukjes die de lezer zelf op zijn plaats moet leggen. Maar boeiend en gedurfd is de bundel zeker!

Anne Huits

Ruth San A Jong: 'De laatste parade', In de knipscheer, 2011,
ISBN 978 90 62 65672 | NUR 301

Bron (verkort): *De Ware Tijd Literair*, 17 december 2011